

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 4. března 2022 stížnost odsouzeného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], trvale bytem [adresa], toho času ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Jiřice, proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. ledna 2022, č. j. 6 T 5/2019-2254, a rozhodl

takto:

Podle § 149 odst. 1 písm. a) trestního řádu se napadené usnesení zrušuje v celém rozsahu a ve věci se nově rozhoduje tak, že podle § 92 odst. 4 trestního zákoníku a § 334 odst. 1 trestního řádu se odsouzenému [jméno] [příjmení] započítává do trestu odnětí svobody uloženého rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 12. 2019, č. j. 6 T 5/2019-1643, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 5. 2020, č. j. 15 To 24/2020-1812, poměrná část doby v délce 363 dnů z doby, po kterou byla vazba nahrazena dohledem probačního úředníka se stanovením omezujících povinností a nasazením elektronického náramku sloužícího k detekci pohybu odsouzeného v době od 19. 12. 2018 do 13. 8. 2020.

Odůvodnění:

1. Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. ledna 2022, č. j. 6 T 5/2019-2254 bylo rozhodnuto tak, že podle § 92 odst. 4 trestního zákoníku a § 334 odst. 1 trestního řádu se odsouzenému [jméno] [příjmení] započítává do trestu odnětí svobody uloženého rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 12. 2019, č. j. 6 T 5/2019-1643, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 5. 2020, č. j. 15 To 24/2020-1812, poměrná část doby v délce 201 dnů z doby, po kterou byla vazba nahrazena dohledem probačního úředníka se stanovením omezujících povinností a nasazením elektronického náramku sloužícího k detekci pohybu odsouzeného v době od 19. 12. 2018 do 13. 8. 2020.

2. V odůvodnění stížností napadeného usnesení Krajský soud v Hradci Králové nejprve konstatoval omezení odsouzeného na svobodě užitím opatření vazby v rámci trestního řízení. Dále konstatoval, že dne 19. 12. 2018 bylo rozhodnuto usnesením Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové o propuštění odsouzeného z trvající vazby za současného stanovení povinností, které následně specifikoval. Posléze bylo konstatováno vynesení rozhodnutí v dané trestní věci, shledání viny odsouzeného a stanovení mj. trestu odnětí svobody v délce trvání 10 let odsouzenému. Dále bylo uvedeno, že nalézací soud dne 17. 12. 2019 rozhodl o úpravě povinností a stanovených omezení odsouzeného, které mu byly uloženy v dřívějším rozhodnutí o propuštění z vazby (19. 12. 2018), upravené povinnosti a omezení soud prvého stupně dále specifikoval. Posléze nalézací soud konstatoval podání žádosti odsouzeného o započtení doby, kdy mu byla vazba nahrazena stanovením omezujících povinností, přičemž odsouzený žádal započtení této doby (od 19. 12. 2018 do 13. 8. 2020) do doby výkonu trestu odnětí svobody včetně uvedení zákonných ustanovení, o který svůj nárok opíral. Nalézací soud po shrnutí rozhodných ustanovení trestního zákoníku a trestního řádu dospěl tomu, že celková doba, kdy byl odsouzený po jeho propuštění z vazby na svobodu omezen přiměřenými povinnostmi, činí 603 dnů. V této době i přes omezení mohl však odsouzený trávit čas s rodinou, v domácím prostředí, mohl chodit do práce a věnovat se v závislosti na omezeních ale i svým koníčkům. Z tohoto důvodu se nalézací soud nedomníval, že by bylo přiměřené započítat celkovou dobu 603 dnů, kdy oproti tomu doba strávená ve vazbě je dle soudu neporovnatelná. Započtl tak, jak již bylo uvedeno výše, dobu 201 dnů, kterou seznal adekvátní dobou.

3. Proti uvedenému usnesení podal odsouzený prostřednictvím svého obhájce stížnost podáním ze dne 13. 1. 2022, tedy ve lhůtě předpokládané ustanovením § 143 trestního řádu. Napadené usnesení

bylo odsouzenému doručeno až dne 14. 1. 2022. Jednalo se o blanketní stížnost, která byla odůvodněna až podáním ze dne 26. 1. 2022. Stěžovatel ve své stížnosti projevuje nesouhlas s napadeným usnesením v míře, jímž mu nebylo vyhověno v jeho žádosti, tj. v době 402 dnů, které nalézací soud do VTOS nezapočítal. Zprvu parafrázuje a cituje rozhodnou část odůvodnění napadeného usnesení, dále cituje ustanovení § 92 trestního zákoníku, zejména pak zdůrazňuje odstavec 4 tohoto ustanovení. Domnívá se, že s ohledem na jazykový výklad je třeba postupovat obdobně, nikoli přiměřeně, a že s ohledem na toto ustanovení není trestním řádem dána opora pro jakékoli krácení časového období, jenž má být započteno. Pro bližší význam užitého slova „obdobně“ odkazuje na metodickou pomůcku JUDr. Vedrala, Ph.D., z jehož práce cituje. Upozorňuje, že i při nahrazení vazby omezujícími povinnostmi, kdy odsouzený má možnost být doma se svou rodinou, je stále výrazným způsobem omezen na svých právech a svobodách. Domnívá se tak, že není namístě postup nalézacího soudu, žádá zrušení napadeného usnesení a nové rozhodnutí ve věci, jímž mu bude započtena celá doba.

4. Vrchní soud v Praze přezkoumal na základě ustanovení § 147 odst. 1 trestního řádu správnost výroku napadeného usnesení i správnost řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům a zjištěním.

5. Z obsahu spisového materiálu bylo zjištěno, že usnesením Krajského státního zástupce v Hradci Králové ze dne 19. 12. 2018, č. j. 1 KZV 2/2018-247, byl podle § 73 odst. 1 písm. c), odst. 3, 4 trestního řádu a § 75b odst. 6 trestního řádu odsouzený [jméno] [příjmení] propuštěn z vazby na svobodu a současně se vazba nahradila dohledem probačního úředníka, odsouzenému se stanovila omezení spočívající v povinnosti: a) dostavit se každé 2. pondělí v měsíci k probačnímu úředníkovi, b) zdržovat se v obydlí na adrese [adresa], vyjma doby pátek, sobota, neděle vždy od 7.00 hodin do 19.00 hodin, kdy se měl dostavovat do zaměstnání na adrese [adresa], [obec], setrvat tam a následně se vrátit zpět, a vyjma doby každého 2. pondělí v měsíci vždy od 8.00 hodin do 12.00 hodin, kdy byl povinen dostavit se k probačnímu úředníkovi na PMS, [ulice a číslo], [obec], a následně se vrátit zpět. Zároveň mu byla uložena povinnost neprodleně oznámit probačnímu úředníkovi a konzultovat s ním případné změny v rozvržení pracovních směn, a to vždy nejpozději 24 hodin před nástupem na takovou směnu, neprodleně oznámit a konzultovat s probačním úředníkem nezbytné důležité důvody, pro něž se nemůže zdržovat na místech a v dobách určených a předem si vyžádat souhlas k udělení nezbytné výjimky. Pro kontrolu uložených povinností bylo rozhodnuto o výkonu elektronické kontroly.

6. V průběhu hlavního líčení Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v neveřejném zasedání dne 17. 12. 2019 v trestní věci odsouzeného o jeho žádosti o úpravu stanovených omezení vyplývajících z výše uvedeného usnesení státního zástupce krajského státního zastupitelství. Upravil původní usnesení a rozhodl přitom tak, že odsouzenému uložil povinnost dostavit se každé 2. pondělí v měsíci k probačnímu úředníkovi a zdržovat se v obydlí na adrese [adresa], vyjma doby pondělí až pátek, kdy se dostaví do zaměstnání na adrese [adresa], [obec], setrvá tam a následně se vrátí zpět, vyjma doby každého 2. pondělí v měsíci vždy od 8:00 do 12:00 hod., kdy byl povinen dostavit se k probačnímu úředníkovi na PMS, [ulice a číslo], [obec], a následně se vrátit zpět, a vyjma dnů pondělí a čtvrtek od 15:00 do 16:30 hod. a v sobotu od 10:00 do 12:00 hodin, kdy však byl obžalovaný rovněž povinný se

zdržovat v katastru obce Hořice. Opětovně mu byla uložena i povinnost neprodleně oznámit probačnímu úředníkovi a konzultovat s ním případné změny v rozvržení pracovních směn vždy nejpozději 24 hodin před nástupem na takovou směnu, neprodleně oznámit a konzultovat s probačním úředníkem nezbytné důležité důvody, pro něž se nemůže zdržovat v místech a v dobách určených a předem si vyžádat jeho souhlas k udělení nezbytné výjimky. V ostatním byl výrok nezměněn.

7. Poté co nabyl právní moci rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 12. 2019, č. j. 6 T 5/2019-1643, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 5. 2020, č. j. 15 To 24/2020-1812, tak odsouzený nastoupil 13. 8. 2020 do výkonu trestu.

8. Vazba je trestně procesní zajišťující opatření s nejintenzivnějším zásahem do svobody obviněného. S ohledem na tuto charakteristiku je toto opatření vždy v průběhu trestního řízení nutno považovat za řešení „ultima ratio“. Současně je rovněž možné připustit, že vazba stejně jako výkon trestu odnětí svobody může zčásti naplňovat totožný cíl, kupříkladu znemožnění páchání další trestné činnosti. Srovnatelnost těchto dvou institutů v míře jejich zásahu do svobody jedince se projevuje též v ust. § 92 trestního zákoníku, který vymezuje podmínky jejich vzájemného započtení v rámci jednoho trestního řízení.

9. Způsoby, jímž lze vazbu (z důvodů § 67 a) či § 67 c) trestního řádu) nahradit, jsou uvedeny v ust. § 73 a § 73a trestního řádu při odkazu na § 88b a násl. trestního řádu. V ustanovení § 88c trestního řádu je pak dán výčet předběžných opatření, které lze obviněnému uložit. Předběžná opatření představují povinnosti, které různou měrou zasahují do práv a svobod daného obviněného. Soud (orgán rozhodující o vazbě) má také možnost využít elektrického kontrolního systému, je-li jeho využití vhodné i vzhledem k povaze a přístupu obviněného, jehož prostřednictvím může posílit jednak sebekontrolu obviněného, jednak umožňuje dle § 73 odst. 4 trestního řádu kontrolu též plnění povinnosti uložené dle § 73 odst. 3 trestního řádu, dle něhož je soudu dána možnost významně omezit svobodu pohybu obviněného. Ustanovení § 73 odst. 3 trestního řádu odkazuje na přiměřené užití ust. § 60 odst. 4 trestního zákoníku, v němž jsou stanoveny podmínky výkonu trestu domácího vězení.

10. Dle § 73 odst. 3 trestního řádu může orgán rozhodující o vazbě obviněnému stanovit povinnost zdržovat se na určitém místě ve stanoveném čase, a to při zohlednění možnosti plnění jeho pracovních povinností a ochrany jeho zdraví (návštěva lékaře, zdravotnického zařízení,...). Při úvaze rozhodujícího orgánu o stanovení časového období, tedy míry zásahu do volnosti pohybu obviněného, se přiměřeně užije ustanovení § 60 odst. 4 trestního zákoníku upravující rámec trestu domácího vězení. Za situace porušení podmínek, maření či nenastoupení do výkonu trestu domácího vězení je soud oprávněn tento druh trestu přeměnit na výkon trestu odnětí svobody, přičemž se užije pravidla (rovnosti), že každý jen nevykonaný den trestu domácího vězení se přemění na den trestu odnětí svobody, což vyplývá z ustanovení § 61 trestního zákoníku.

11. Jak již bylo výše uvedeno, podmínky pro započtení vazby do stanoveného trestu určuje ustanovení § 92 trestního zákoníku, kde je zároveň stanoveno (§ 92 odst. 3 trestního zákoníku), že při absenci možnosti započitatelnosti vazby do trestu se však k vykonané vazbě přihlédne při úvaze nad druhem a výměrou ukládaného trestu. Trestní zákoník byl dále novelou č. 150/2016 Sb. doplněn o ustanovení § 92 odst. 4, v němž je mj. konstatováno, že ustanovení § 92 odst. 1 až odst. 3 trestního zákoníku se obdobně užije i na započítání povinnosti stanovené dle § 73 odst. 3 trestního řádu, tedy právě povinnosti zdržovat se ve stanovený čas v určitém místě (obydlí).

12. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem je tak možné shrnout, že nelze bez dalšího opomenout při zápočtu do trestu odnětí svobody obviněnému v trestním řízení stanovenou povinnost dle § 73 odst. 3 trestního řádu. Naopak je zcela na místě obviněnému takto v rámci téhož trestního řízení stanovenou povinnost zohlednit, a to při individuálním posouzení míry zásahu do jeho svobody pohybu s ohledem na konkrétní stanovený čas, ve kterém byl povinen zdržovat se na stanoveném místě.

13. Správnost uvedeného postupu by měla být dovoditelná primárně z ustanovení § 92 odst. 4 trestního zákoníku, ale podporu pro tuto argumentaci by bylo možno sekundárně opřít i o určitou analogii § 60 odst. 4 trestního zákoníku, na něž odkazuje právě ustanovení § 73 odst. 3 trestního řádu, a posléze na něj navazující ustanovení § 61 trestního zákoníku, který byť pro přeměnu trestů, jejichž podstatou je omezení pohybu odsouzeného, určuje pravidla přeměny a tak i vzájemného zápočtu.

14. Individuálnost posouzení okolností každého konkrétního odsouzeného by však měla být imanentním znakem pro postup dle § 92 odst. 4 trestního zákoníku. Je třeba vidět nuance v hodnocení míry v omezení osoby odsouzeného, který měl vazbu nahrazenou povinností zdržovat se v konkrétním místě jen a pouze s výjimkou zaměstnání, nutné cesty k němu a případně plnění pouze dalších uložených povinností či dříve stanovených trestů či opatření (např. návštěva probačního úředníka, plnění stanovených ochranných opatření, ambulantní léčení atd.), v kontrastu třeba osoby odsouzeného, který v rámci povinnosti dle § 73 odst. 3 trestního řádu měl stanoveny i časy osobního volna.

15. S ohledem na uvedené se stížnostní soud rozhodl změnit rozhodnutí soudu prvního stupně, který byt' správně konstatoval, že je třeba v otázce přiměřenosti zohlednit odlišný komfort domácího prostředí od prostředí výkonu vazby, však nezohlednil odlišné podmínky omezujících povinností odsouzeného v době od 19. 12. 2018 do 17. 12. 2019 oproti době od 18. 12. 2019 do 12. 8. 2020, neboť tyto nelze stavět na jednu roveň.

16. V období od 19. 12. 2018 do 17. 12. 2019 odsouzený měl nahrazenou vazbu dohledem probačního úředníka a povinnostmi, díky nimž mohl být pouze v zaměstnání, doma nebo na konzultaci s probačním úředníkem. Oproti pozdější úpravě jeho povinností tak neměl žádné, hodiny volna“ v týdnu. S ohledem na to, ale optikou právě již zmiňovaného vyššího komfortu domácího prostředí oproti výkonu vazby, je namíste tyto dny (tj. 364 dnů) započítat ve vyšším poměru než dny období druhého (viz. níže). Stížnostní soud považuje přiměřený zápočet 2/3, tj. započitatelné toto období je v délce 243 dnů.

17. V období od 18. 12. 2019 do 12. 8. 2020 (tj. 239) byly povinnosti odsouzeného upraveny soudem tak, že měl odsouzený v týdnu celkem 5 hodin osobního volna (1,5 hodiny v pondělí, 1,5 hod ve čtvrtek a 2 hod v sobotu), kdy se po tuto dobu měl sice zdržovat v rámci katastru obce, neměl však povinnost být doma ani na pracovišti. Vzhledem k této skutečnosti tak považuje stížnostní soud za spravedlivé a přiměřené toto období započítat v nižším poměru než období s přísnějším režimem a dospěl k zápočtu poměru jedné poloviny dané doby, která činí 120 dnů.

18. Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem Vrchní soud v Praze rozhodl způsobem shora uvedeným, a to, že podle § 92 odst. 4 trestního zákoníku a § 334 odst. 1 trestního řádu odsouzenému [jméno] [příjmení] do doby výkonu trestu započítal poměrnou část z obou období, kdy byla odsouzenému vazba nahrazena dohledem probačního úředníka a omezujícími povinnostmi, přičemž dodržování stanoveného bylo vykonáváno pomocí elektronické kontroly.

Za započitatelnou stížnostní soud považuje dobu 363 dnů (243+120), kdy k délce této doby dospěl po úvaze shora uvedené.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 4. března 2022

JUDr. Bohumil Kalát
předseda senátu